Valiokunnan mietintö StVM 13/2026 vp─ HE 147/2026 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaaliturvasta Uruguayn itäisen tasavallan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaaliturvasta Uruguayn itäisen tasavallan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 147/2026 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- lakimies Silja Dahlgren, sosiaali- ja terveysministeriö
- kehityspäällikkö Inka Hassinen, Eläketurvakeskus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- ulkoministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimus koskee sopimusvaltiosta toiseen liikkuvien työntekijöiden ja yrittäjien eläkevakuutukseen sovellettavaa lainsäädäntöä, eli sopimuksella määrätään, kumman sopimusvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi. Lähtökohta sopimuksessa on, että työntekijänä tai yrittäjänä työskentelevä henkilö kuuluu työskentelyvaltion eläkevakuutuksen alaisuuteen. Työnantajan toisen sopimusvaltion alueelle enintään kahdeksi vuodeksi lähettämät työntekijät jäävät kuitenkin lähettävän maan eläkevakuutuksen alaisuuteen. Komennuksen ajan eläkevakuutusmaksut maksetaan lähtömaahan eikä työskentelyvaltiossa peritä sen lainsäädännön mukaisia maksuja. Ajanjaksoa voidaan pidentää toiset kaksi vuotta Uruguayn toimivaltaisen viranomaisen ja Suomen toimivaltaisen laitoksen etukäteen antamalla suostumuksella.

Sopimuksessa on vastaavanlaiset määräykset yrittäjistä, jotka työskentelevät tilapäisesti toisen sopimusvaltion alueella.

Sopimus koskee myös työskentelyyn perustuvien eläkkeiden maksamista maasta toiseen, jos eläkkeensaaja ei enää asu eläkettä maksavassa maassa. Lisäksi sopimuksessa on kansainvälisen käytännön mukaiset määräykset vakuutuskausien huomioon ottamisesta, eläkkeiden laskemisesta, sopimuksen toimeenpanosta ja hallinnollisesta yhteistyöstä. Sopimuksen vakuutuskausien yhteen laskemista koskevilla määräyksillä on merkitystä erityisesti Uruguayssa vakuutettuina olleiden henkilöiden eläkeoikeuksien kannalta, sillä Uruguayn eläkejärjestelmässä edellytetään jopa 30 vuoden vakuutusajan täyttymistä vanhuuseläkeoikeuden syntymiseksi.

Sopimus tulee voimaan kolmanneksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, jolloin sopimusvaltiot ovat diplomaattisella noottienvaihdolla ilmoittaneet toisilleen, että niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset sopimuksen voimaantulolle on täytetty. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyy Suomen tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimuksen tavoitteena on varmistaa Suomen ja Uruguayn välillä liikkuvien henkilöiden työskentelyyn perustuvat eläkeoikeudet ja välttää kaksinkertaiset eläkevakuutusmaksut toisen sopimusvaltion alueelle suuntautuvan ulkomaantyöskentelyn aikana. Sopimuksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää toimeenpanevien laitosten välistä yhteistyötä, ja sopimuksella luodaan hallinnollisen yhteistyön menettelyt.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella esitystä tarpeellisena ja kannattaa sopimuksen hyväksymistä. Sopimus varmistaa Suomen ja Uruguayn välillä liikkuvien henkilöiden eläkeoikeudet. Lisäksi kaksinkertaisten eläkevakuutusmaksujen välttäminen työkomennuksen ajalta parantaa yritysten kilpailukykyä suhteessa muihin kansainvälisillä markkinoilla toimiviin yrityksiin ja lisää suomalaisen sääntely-ympäristön houkuttelevuutta yritystoiminnan sijaintipaikkana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy sosiaaliturvasta Suomen tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välillä Montevideossa 7.10.2025 tehdyn sopimuksen*.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2026 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 147/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 30.9.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Pia Sillanpää ps
jäsen Oskari Valtola kok
varajäsen Milla Lahdenperä kok
varajäsen Hanna Laine-Nousimaa sd
varajäsen Laura Meriluoto vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen